

uitersten voor de dag komen.

Als eerste wijs ik dan op ons paviljoen voor hele kleine diep zwakzinnige kinderen, dat wij kennen als „Wintertuin”. De verpleging in deze „Wintertuin” is nu reeds een jaar of 17, 18 oud, en de ervaring, die in de loop dezer jaren verkregen is, heeft ons steeds meer bevestigd in de opvatting, dat we hier een juist aangrijpingspunt hebben voor de verpleging en ook voor de opvoeding van deze zeer kleine, diep zwakzinnige kinderen, die vaak in vrij hulpeloze toestand in onze inrichting worden opgenomen. De verpleging in deze „Wintertuin” moet gezien worden als een reactie op de vroegere bedverpleging, die aan het begin van deze eeuw als ideaal gold. De bedverpleging voor de zeer diep zwakzinnigen is daarentegen in het geheel niet gunstig voor dit soort patiënten; de onrustige kinderen zullen voortdurend trachten er toch uit te komen, zodat er van een eigenlijke bedverpleging niets terecht komt, en de meer trage, de z.g. torpide idioten, worden hoe langer hoe meer in hun ontwikkeling geremd. De druk der dekens veroorzaakt contracturen, niet alleen van armen en benen, maar zelfs hun borstkas wordt vervormd, de ademhaling wordt oppervlakkiger, de spieren die niet gebruikt worden, worden atrophisch en het gevolg is een wrak, dat weinig menselijks meer te zien geeft. Voor het personeel is het werken in een dergelijke groep van patiënten al zeer ontmoedigend, maar voor de kinderen zelf kan dit nooit het juiste zijn. Er is toen gezocht naar een betere verpleging en daarbij is speciaal gedacht in de richting van de z.g. omgevings-therapie.

Zoals U bekend is, wordt er van anthroposofische zijde zeer sterk de nadruk gelegd op de kleur van de omgeving. Ook hier zijn experimenten genomen met rode en met blauwe kamers; evenwel moeten wij zeggen, dat het resultaat daarvan bij ons practisch nihil was. Toen is mijn voorganger op de gedachte gekomen om de omgeving zo natuurlijk mogelijk te maken, d.w.z. een omgeving te geven, zoals die bij de primitieve mens past, n.l. bloemen, planten, vogels, zelfs vissen en temidden van de kleuren en de geluiden van de natuur zou het mogelijk moeten zijn om de kinderen in een rustige sfeer te brengen. Inderdaad gelukt het om krijsende, lastige kinderen, die overigens over weinig verstand beschikken, te brengen tot een zekere rust in een omgeving die aan deze eisen voldoet. Op eenvoudige wijze is dit tot uiting gebracht in onze wintertuinen. Een glazen kas, eigenlijk te vergelijken met de warenhuizen van het Westland, met aan de kanten een grote hoeveelheid bloeiende planten met enkele tjilpende vogels